

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. || Lv dovici || De Ponte Vallis-|| Oletani, È Societate ||
Jesv Theologi.|| De || Christiani hominis || Perfectione In
Qvo-|| libet eius Vitæ genere.|| Tomi Qvatvor.||**

Quorum argumenta ex S. Rvth Historia præcipué desumpta

In Qvo Agitur Nominatim De Sacerdotibus, Confessarijs, Magistris siue
Doctoribus, Concionatoribus, Episcopis & alijs Prælatiſ, eorumque
Ministerijs - In septem Tractatus distributus ...

Puente, Luis de la

Coloniæ Agrippinæ, 1629

§. I. Circumstantia temporis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-45750](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-45750)

ram in ipso fauo: ita deuotio est sub cortice litterarum, & externi verbi. Et qui corticem absque spiritu deglutit, non gustum percipit, sed cruciatum quasi solam ceram faui quis gustaret, expresso omnino melle, quod intus fuerat. Denique non sine causa (ait S. Gregorius) fieri hic mentionem mensuræ, qua farina & vinum offeruntur: significatur enim, intelligentiam, deuotionem, ac dona Dei participari in pondere & mensura. Quare unusquisque offerre debet Deo Domino nostro opera sua, & ea quæ orat cum mensura spiritus quem habet: quamuis studere deberet, vt ea esset magna, non opposito impedimento vllò Diuinæ liberalitati: cum ipse Dominus dicat: *k dilata os tuum & implebo illud*: quasi dicat: si os tuum dilataueris, magna cum fide & fiducia desiderans ac petens, ego illud implebo, faciet te votorum tuorum compotem. Cum igitur muneris nostri sit Horarum Canonicarum orare: aperiamus ac dilatemus os nostri spiritus, feruentibus affectibus optantes summam nos deuotione & feruore repleri: vt nos Deus adiuret; quod possimus, quod optamus obtinere: implentes hoc orationis præceptum maxima, qualicebit, perfectione. Praxis huius deuotionis modus hos effectus ex Diuino ipso officio deducendi, ponetur vltimo huius tractatus capite.

kPsal. 80.
11.

CAPVT VIII.

TEMPVS ET LOCVS AD SEPTEM HORAS CANONICAS

legendas vel cantandas accommodatum situmq; corporis ac modestia in orando seruanda.

VE ADMODVM virtutes vim suam & excellentiam eo magis ostendunt, quò materia circa quam versantur præstantior est aut difficilior: ita virtus obedientiæ, cuius est Prælatorum præceptis obtemperare, meritò debet amplius eminere in explendo Horarum Canonicarum præcepto; idque propter finis & materiæ in qua versatur præstantiam, & ob operis difficultatem: quod est maximum rerum omnium, quas Ecclesia suis Ministris vniuersim imponit & commendat. Nam præter difficultatem trium interiorum actuum, quos indicauimus: multæ sunt aliæ conditiones ac circumstantiæ, quæ proprias habent difficultates, vt sensim explicabitur.

§. I. Circumstantia temporis.

PRIMUM itaque, præceptum hoc non est sicut cætera, quæ obligant tantum certis anni temporibus, aut aliquo Hebdomadæ die: sed obligat quotidie, & perpetuò vsque ad ipsam mortem: nisi grauis aliquis morbus, aut legitima alia causa earum, quas Doctores

signifi-

significat excuset. Ita ut Officium Divinum aded debeat esse continuum
 ut ne quidem vnico die totius anni intermittatur: vt impleatur ad litte-
 ram quod dixit Dauid: a *Bened. cano Dominum in omni tempore*; & S. Ioan-
 nes de mysticis illis b *animalibus* quod *requiem non habebant die ac nocte*;
 sed semper Diuinas canebant laudes. Quamuis illud requiem non habe-
 re, sit magnam habere quietem. Nam licet caro recitandi & canendi labo-
 rem sentiat; spiritus tamen valde requiescit, Deum suum laudando. Ac
 propterea constituit Ecclesia, vt hebdomadae dies excepto Dominico &
 Sabbato, qui significant quietem, appellentur FERIAE. Nam ipsis Ecclesia-
 sticis debent esse dies quietis & solatij spiritualis; & festi dies dedicati o-
 peribus spiritus in gloria creatoris. Iuxta illud Levitici: *hae sunt FERIAE Do-*
mini quas vocabitis Sanctas, ob sanctitatem operum, quae in illis facturi estis.
 Deinde praecipuum hoc non quomodocumque obligat quotidie, sed sep-
 ties singulis diebus, vt dicantur Septem Horae Canonicae, quae distribu-
 tae sunt per diuersas diei & noctis partes, iuxta Hebraeorum consuetudi-
 nem; attributis vnique parti tribus horis; in cuius temporis decursu
 orabatur Hora illa Canonica, quae pro eo erat designata: consumendo
 plus aut minus temporis pro solemnitate Festi, aut vniscui usque deuoti-
 one. Prima hora, qua orabatur PRIMA, incipiebat ab orto Solis: qui in
 Aequinoctio fit hora sexta communis nostri Horologij; duratque vsque
 ad nonam horam: & tunc incipiebat TERTIA; SEXTA incipiebat hora
 duodecima; NONA, tertia post meridiem, & tunc etiam VESPERAE
 dicebantur; & in ipso crepusculo noctis dicebatur COMPLETORIUM.
 Nox quoque in quatuor partes diuidebatur: iuxta morem militum, qui
 seruauit suas vigiliis, in quibus (vt ait S. Thomas) dicebantur NOCTVR-
 NI Martinarum, diebus saltem solennioribus. PRIMVS NOCTVRNVS
 initio noctis; SECVNDVS hora nona; TERTIVS, duodecima; LAVDVS
 denique hora tertia prope diluculum. Quamuis in diebus Ferialibus vni-
 cus tantum dicebatur Nocturnus ipla media nocte, simul cum laudibus.
 Quae consuetudo seruata est semper in Ecclesia Romana, quasi tolerabi-
 lior & omnibus faciliior ac suauior: vix enim ferri potuisset, quater som-
 num interrumpere in nocte. Quare ex matutinis & laudibus conficitur
 vna Hora Canonica, vt sic sint tantum septem, iuxta illud Dauidis: *d sep-*
tes in die laudem dixi tibi, nam die & nocte, ex quibus fit dies naturalis,
 orabat septies. Quamuis alius dixerit: *e vespere, & mane, & meridie se ad*
Deum clamasse; quibus tribus temporibus, quatuor reliqua complectebatur;
 aut illa tempora erant celebriora, & inter reliqua frequentiora. In quibus
 etiam Daniel diligenter *f orabat, flectens genua sua, adorans, & confitens*
coram Deo suo.

a Psal. 33. 1.

b Apoc. 4. 8

c Leuit. 23. 2

Leit. 6. in 1.
Cor. 14.Suarez lib.
4. de Horis.
6. 4.d Psal. 118.
164.

e Psal. 54. 18

f Dan. 6. 10.

Homil. 79.
ad Popul. &
lib. 1. de orat.
ad Deum.

c. 1. de Celeb.
Missa. &
Clem. 60d.
tit.

Concil. Bas.
Sess. 21.
S. 2.
g. Psal. 1. 3.
h. Heb. 13. 15

3. p. Tit. 17.
c. 4. S. 4.

Et quamuis David in regni sui gubernatione, & Daniel in administranda parte imperij, quam habebat apud Persas valde occuparentur: hanc tamen consuetudinem absque interruptione seruabant. Et quidem Daniel aded fuit in ea te constans, vt exposuerit se periculo vitæ amittendæ, ne pia consuetudini deesset. Vt Christiani, (quod perpedit S. Chryostom.) præcipue Ecclesiastici, discant ex his exemplis, esse constantes, & perseuerare in Officio Diuino dicendo, sepositis omnibus occupationibus, quæ non sunt aded necessaria, nec ita obligant: vt huic attendant, & satisficiant, in qua tantus honor & gloria Deo defertur.

3 QVARE multum refert, Diuinum officium præscripto pro quibus Hora tempore, persoluere, iuxta morem Ecclesiarum, in quibus peraguntur. Quamuis autem hoc præceptum eos tantum obstringat, qui ex obligatione tenentur Choro assistere, & canere; eis enim tantum dicitur, vt competenti tempore ad Horas debitas accedant: reliqui tamen, qui officium tantum legunt; vt sint perfecti obedientes, debent facere quicquid possunt, vt eisdem temporibus sese in dicendis Horis occuparent. g. Insuper etiam est proprium, vt dixit Dauid, *fructum suum dare in tempore suo*. Cum igitur Officium recitare, sit fructus Ecclesiasticorum, quem Apostolus vocat *fructum labiorum confitentium nomini Domini*: æquum est, vt suo tempore dent illum, neque præueniendo, neque differendo diu. Magna enim est inordinatio, si circa noctem PRIMA diceretur. in qua Hymnus est dicendus: *Iam lucis orto sidere*; aut matutino tempore COMPLETORIUM cum suo Hymno: *Te lucis ante terminum*. Id confirmatur exemplo quodam, quod refert S. Antonius de quodam Monacho in Eremitio manente, cui Angelus adferre solebat botrum vuarum in cibum. Et quando hoc Horas dicebat nimis citò, botrus erat immaturus, & acerbus; quando autem nimis tardè, botrus erat totus rugosus, & quasi siccus; quando autem officium dicebat congruo tempore, botrus erat bene maturus, & sanus: quaratione significare volebat Angelus Monacho, plurimum placere Deo fructum orationis eius assignato & constituto tempore factæ, dilplicere verò, si fieret extra tempus. Quamuis si causa legitima adlit, vt quis tempus mutare cogatur, multò sit meliùs, illud præuenire, quàm differre: præstat enim citiùs debitum soluere, quàm solutionem differre. primum enim ostendit prudentem cautelam; alterum autem ignauiam & incuriam. SED quoniam occupationes ordinariè esse solent multæ, ac variæ, & interdum magni momenti: quisque deberet tria saltem illa tempora eligere, quæ Propheta Dauid insinuauit. Ita vt *Matutinum* cum *Laudibus* in nocte dicat; quatuor verò *Horas*, quæ appellantur *Minores*, mane ante prandium; *Vesperas* verò & *Completorium* post meridiem; excepto tamen tempore quadragesimali, quo vespere dici debent ante prandium. Hic octo videtur

videretur satis conveniens, ut ita ordinariè fiat: ad quem amplectendum factis esse deberet memorabilis casus, què refert Petrus Damianus de S. Severino Colon. Episcopo. Post cuius mortè, cum quidam Clericus eius Ecclesiæ vellet transire cuiusdã fluminis vadum: repente apparuit ei Episcopus, & subsistere fecit: obstupefactus Clericus, eum interrogavit: quò fieret, quòd vir a deò præclarus, tanta què sanctitatis, ibi maneret? Episcopus: porrigere, inquit, mihi manù: ut quid geratur intelligas non ex sermone, sed ipsa experientia. Episcopus acceptam Clerici manù, imposuit in aquam fluminis: adeoquè horrendū sensit ardorem, atque, si in ardentissimū ignem eam immisisset. Ita ut tota caro fuerit consumpta, ossibus nudis relictis. Ex quo vehementius obstupefactus Clericus, secundo Episcopum interrogavit: quò fieret, ut cuius nomen ad eum esset celebre apud omnes, is in huiusmodi flammis ita arderet; cui S. Episcopus respondit: nihil hoc ignis cruciatu dignum in me remansit, nisi hoc: quòd, ut quotidie ad Imperatoris aulam accederè; & expeditior ibi essem ad occurrentia negotia tractanda, ipso tẽpore matutino omnes simul Horas Canonicas recitarim; neque in assignata tẽpora illas distribuere: propter hanc igitur causam hoc incendio crucior; sed orems uterque simul Dominum nostrum, ut manum tuam in pristinum restituat statum, quòd cum factum esset, dixit ei Episcopus: redi, meisquè, fratribus Clericis, alijsquè; viris spiritualibus dicito; ut orationes & Sacrificia pro me offerant; nam statim atque hoc fecerint, expeditus ab his cruciatibus, ascendam ad fruendum Deo simul cum Sanctis; casum hunc voluit Dominus noster nobis reuelare, ut intelligeremus, quantum ei displiceat, quòd secularia negotia, operi ipsi dicato præferamus; facientes illud extra suam tempus sub prætextu & apparenti specie iuvandi proximos.

DENIQUE pro Canonicis & Religiosis accedentibus ad Chorum præscriptis temporibus addiderim meritò ipsos servare debere duo magni momenti & perfectionis monita. Primum, ut omnino ad punctum, statim atque ultimum signum datur, ita accedant, ut sint in ipso Choro, antequam Officium ipsum inchoetur: cogitantes, Deum ipsum esse qui signo illo, aut pulsu campanæ ipsos vocet, et usquè; voluntatem esse, ut summa velocitate, & promptitudine obediant; non querentes excusationes, ut hæreant. Nam Canonicus, qui garriendo, & ex ignavia moratur; peccabit minimum venialiter; quòd si eius sit animi, ut in singulis Canonicis. Horis ita faciat, peccabit gravius, ut qui si absit per notabilem partem officij. Et præterea totum illud tempus furatur Deo, & ut propriam sequatur voluntatem, conculcat Divinam; & quantum in se est, perturbat ordinem & quietem ipsius Chori. Nam si quemadmodum unus hæret, ita plures, aut omnes facerent; non esset, qui inciperet. Cum igitur aperte sit indecens post signum datum hære, & multos tardè venire. unusquisquè; apud

*Epist. ad
Desiderium
c. 7.*

*In Soc. Ex
empl. verb
Hora Cano
nica.*

5

*Suarez. lib.
1. c. 13.*

se reputet, se illius incommodi causam esse, nisi tempestiue accedat, nec præbeat alijs, qui tempestiue venerunt hoc malum exemplum, & occasionem cogitandi, ipsum tanquam mercenarium obedire & comparere; propterea solum, ne suo stipendio fraudetur. Alterum documentum est: vt continuè & constanter in ipso Choro permaneant, quamdiam durat officium; non quærentes excusationes, vt citius exeant, & ex parte aliqua Deum sancto illo cantu defraudent. Meminerint Dæmonis illius, qui in figura cuiusdam parui Æthiopis (vt refert S. Gregorius) educebat Monachum ex oratione & loco, in quo reliqui orantes manebant. Valde enim propiti est mali huiusmodi spiritus ita turbare existentes in Choro, vt distracti sint & aridi; & præ tædio inde exeant, vt aliquod sibi querant solatium. Quare cum S. Dominicus Dæmonem semel ad Chorum deduxisset, & interrogasset: circa quam rem Monachos ibi tentaret. Hoc, inquit, efficio, vt tardius veniant, & citius exeant. Ne igitur hoc gaudio hostem suum afficiant, studio recedendo ante finitum certamen. Et si Christus Dñs noster percontabatur in oratione; & positus in agonia, diutius eam producebat, idem imitabitur *semper orare & nunquam deficere*: orent saltem toto tempore præscripto; nec deficiant, etiam si prolixius videatur. Et vnusquisque studet primus venire, & vltimus discedere: & Deus erit remunerator liberalis.

S. I I. *Circumstantia loci, & situs corporis.*

QUOD est dictum de tempore, intelligendū etiā est de loco: hoc præmissis, quod præceptum solum obliget, vt Horæ in Ecclesia canantur, ad quas audiendas Christianus populus ad eam confluit. Quare omnes studere debent (vt S. Augustinus monet) vt non solum corpore, sed mente etiam, & corde maneat in Ecclesia. Torus, inquit, qui orat intus esse debet. Nam si intus est, quod videt homo: quare foris est, quod videt Deus? Reliqui autem qui Horas priuatim legunt, implebunt procul dubio suam obedientiam melius, si eas in templo legant coram Sanctissimo Sacramento, ad cuius gloriam diriguntur: siquidem Christus ipse Dominus noster vult verè ac realiter ad nostra templa accedere, vt eius electi ipsam ibi laudent, & alloquantur, suasque necessitates reparari petant. Cum etiam Diuinum officium ex seipso sit oratio publica, quæ sit nomine totius Ecclesiæ: vbi commodius legi poterit, quàm in ipsa domo orationis, & in eius Domini præsentia, à quo tanquam à fonte illa promanat? Nec dubium est (ait S. Chrysostomus) quin multò melius possit in templo, quàm domi orari. Quamobrem primi Christiani, & ipsi et Apostoli frequentabant templum ad orandum, horis ad id constitutis. Quoniam autem non omnes id commodè facere possunt: sufficere, vt in suo oratorio, aut habitatione cum quiete orent: impletas, quod Christus Dñs noster iuxta litteræ sensum dixit: *cum oraueris, intra in cubiculum tuum, & clauso*

Lib. 2. Dial.
log. 6. 4.

Luca. 18. 1.

Serm. 6. de
verbis Dom.

Homil. 3. de
incomp. Dei
natura.
Act. 2. 4. 6.
& c. 3. 1.

Matth. 6. 6.